

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Lausunto Arkta Rakennus Oy:n ym. hakemuksesta ”Energiakaivojen rakentaminen pohjavesialueelle”

TRE:4295/11.01.02/2023

Lisätietoja päätöksestä

Toimitusjohtaja Petri Jokela, puh 040 556 0604, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Valmistelijan yhteystiedot

Kehitysinsinööri Tiiu Vuori, puh 040 801 6927, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Annetaan Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintovirastolle oheinen lausunto koskien diaarinumeroa LSSAVI/8421/2023.

Perustelut

Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintovirasto pyytää Tampereen Veden lausuntoa Arkta Rakennus Oy:n ym. vesilain mukaisesta hakemuksesta, joka koskee energiakaivojen rakentamista pohjavesialueelle.

Lausunto pyydetään 12.10.2023 mennessä, Dnro LSSAVI/8421/2023.

Tampereen kaupungin hallintosäännön 38 §:n perustella toimitusjohtaja päättää liikelaitoksen osalta muutoksenhakuoikeuden käyttämisestä, muutoksenhakuun liittyvien lausuntojen hyväksymisestä ja kanteluihin vastaamisesta sekä selitysten ja muiden lausuntojen antamisesta.

Hakemuksesta

Arkta Rakennus Oy sekä yhdeksän kiinteistöä/asunto-osakeyhtiötä hakevat lupaa 162 energiakaivon rakentamiseen Epilänharju-Villilä B:n pohjavesialueelle. Arkta Rakennus Oy sekä Jatke Pirkanmaa Oy rakennuttavat Raholan vanhalle teollisuuskorttelille asuinkorttelia. Kerrostalojen ensisijaiseksi lämmitysmuodoksi on suunniteltu maalämpöä. Vaihtoehtoisena lämmitysmuotona on kaukolämpö. Energiakaivojen rakentaminen ajoittuisi aikajaksolle 10/2023 – 03/2032.

Hankealue sijoittuu Epilänharju-Villilä B -pohjavesialueen itä-pohjoisreunalle. Pieni osa alueen eteläosasta sijoittuu pohjaveden muodostumisalueelle.

Hankealueen eteläpuolella kallion pinta viettää jyrkästi alaspäin etelän suuntaan. Alueella vajovesi kulkeutuu kallion pinnan ohjaamana kohti harjun ydintä. Pohjavesi on hankealueella ohuena kerroksen kalliopinnan yläpuolella ja suurimmilta osin kalliiossa.

Lämmönsiirtonesteenä käytetään Altia Oy:n Naturet Geosafe -nestettä, joka sisältää etanolia 28 %, metyyli-isobutyyliketonia 0,8 % ja metyylietyyliketonia 0,6 %. Lämmönsiirtoneste on biohajoavaa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Alueelle on suunniteltu pohjavesien tarkkailua viidestä pohjavesiputkesta kerran ennen energiakaivojen asennusta sekä kaksi kertaa vuodessa asennuksen ja käyttöönottojen aikana.

Hakemuksessa on esitetty, että energiakaivojen käytön aikana kaivojen toimintaa tarkkaillaan jatkuvasti mm. vuodonilmaisimin (paineen muutoksista hälytys) ja rakenteiden kuntoa seuraamalla.

Kalustossa on esitetty käytettäväksi biohajoavaa öljyä.

Porauksessa syntyvä jätevesi on suunniteltu käsiteltäväksi siten, että se täyttää jätevesiviemäriin johdettavan veden fysikaaliset ja kemialliset laatuvaatimukset.

Lausunto

Tampereen Vesi esittää huomionaan, että vedenottamoiden sijaintitiedot eivät ole julkisia. Mustalammen ja Hyhkyn pohjavesilaitosten sijainnit on esitetty kartalla hakemustekstissä. Tiedot tulisi esittää salaiseksi merkityssä liitteessä. Tietojen suojaamisen katsotaan olevan tarpeen vedenjakelun ja laitoksen toiminnan turvallisuuden varmistamiseksi. Näiden tietojen salaaminen on osa laitoksen turvajärjestelyjä. (Julkisuuslaki 24 §:n 1 momentin 7 kohta.)

Maalämmön käyttöä on hakemuksessa perusteltu sillä, että se on kaukolämpöä kestävämpi lämmitysmuoto. Tampereen Energian mukaan vuoteen 2030 mennessä heidän myymänsä energia on hiilineutraalia. Vuonna 2040 se on hiilinegatiivista. Jo nyt keskimäärin 80 % tamperelaisesta kaukolämmöstä tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä. (<https://www.tampereenergia.fi/tampereenergia/vastuullisuus/ymparistovastuu/ilmastotiekartta/> ja <https://www.tampereenergia.fi/energiaratkaisut/kaukolampo/>)

Tampereen Veden näkemyksen mukaan energiakaivoja ei tulisi asentaa pohjavesialueelle. Vaikka pohjavesi ei kerrostu hankealueelle, alueen veden laadulla on kuitenkin vaikutusta pohjaveden laatuun, koska vesi kulkeutuu alueelta pohjavesialtaaseen.

Mikäli lupa myönnetään, päätöksessä tulee ottaa huomioon seuraavat asiat.

Energiakaivoja ei tule rakentaa pohjaveden muodostumisalueelle eivätkä kaivot tai rakentaminen saa aiheuttaa riskiä pohjaveden määrän tai laadun muuttumiselle.

Alueella toimittaessa on varmistuttava ennalta, etteivät pohjaveden korkeusasema tai laatu pysyvästi muutu. Riski vedenlaadun muuttumiselle on mm. porauksen osuessa ruhjeeseen (virtaussuunta, happipitoisuuden muutokset, haitta-aineiden kulkeutuminen). Pohjaveden laadun muuttuminen voi johtaa Tampereen Veden vedenottamoiden raakaveden pilaantumiseen ja vedenottamoiden sulkemiseen. Tampereen Veden Mustalammen pohjavesilaitos sijaitsee

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

noin 2,7 km ja Hyhkyn pohjavesilaitos noin 2 km päässä hankealueesta. Hyhkyn ja Mustalammen pohjavesilaitoksilla tuotettua vettä käyttää nykyisin päivittäin noin 30 000 ihmistä.

Pilaantuneen maa-alueen tutkiminen ja kunnostus tulee tehdä riittävän kattavasti. Puhdistamisessa tulee ottaa huomioon, että kohdealueen kaikkia pilaantuneita maa-alueita koskevia tietoja ei välttämättä ole tallennettu tietojärjestelmiin. Puhdistaminen tulee tehdä huolellisesti siten, että haitta-aineet eivät pääse leviämään kunnostuksen aikana maaperään tai pohjaveteen.

Energiakaivojen etäisyyden tulee olla vähintään 5 m yleisistä viemäreistä ja vesijohdoista.

Energiakaivojen rakentamisessa tulee huomioida porauskaluston kunto, huolto ja tankkaus sekä huuhtelussa käytettävän veden laatu. Kalustossa tulee käyttää biopohjaisia öljyjä. Porauksessa käytettävän huuhteluveden tulee olla puhdasta, jotta ehkäistään pohjaveden pilaantuminen. Kaikki liete tulee kerätä talteen sitä mukaa kuin sitä muodostuu.

Porauksessa syntyviä jätevesiä ei tule johtaa jätevesiverkostoon. Hakemuksen mukaisesti puhdistettuna jätevesien käsittely jätevedenpuhdistamolla ei ole tarpeen. Toisaalta ilman esikäsittelyä jätevedet eivät sovellu jätevesiverkostoon esim. raja-arvo kiintoaineelle on 400 mg/l. Jätevesien johtamisesta on neuvoteltava Tampereen kaupungin ja tarvittaessa Tampereen Veden kanssa.

Maankaivuu ja täyttö tulee tehdä siten, että energiakaivojärjestelmän putkistolle ei aiheuteta vaurioita tai painaumia, jotka lisäävät lämmönkeruunesteen vuotoriskiä.

Putkien suojahattujen tai suojakaivon kansien tulee olla lukittuja tai peitetty maanpinnan alle.

Energiakaivojen käytön aikana järjestelmästä tulevat hälytykset tulee välittää huoltoyhtiölle. Kiinteistöille tulee laatia suunnitelma, miten toimitaan mahdollisessa vuototilanteessa. Mahdollisesta vuodosta tulee ilmoittaa välittömästi Tampereen Vedelle ja kaupungin ympäristönsuojeluun.

Energiakaivojen rakentamisen aikana pohjaveden laatua tulee seurata neljä kertaa vuodessa. Tarkkailuohjelmaan tulee lisätä happi, hiilidioksidi, sähkönjohtavuus, sameus, kiintoaine, kokonaistyyppi, nitraatti, ammoniumtyppi, kokonaisfosfori, fosfaatti, kloridi, TOC ja pilaantuneen maan kunnostuksessa löydetyt haitta-aineet. Rakentamisen aikana viikoittain on seurattava: pohjaveden korkeus, pH, sameus, sähkönjohtavuus ja pilaantuneen maan kunnostuksessa löydetyt haitta-aineet. Tarkkailua pohjavesiputkista tulee jatkaa energiakaivojen käyttöiän ajan vähintään kaksi kertaa vuodessa. Käytön aikana pohjavedestä tulee analysoida samat aineet kuin rakentamisen aikana ja lisäksi etanoli. Tarkkailujen tulokset tulee toimittaa myös Tampereen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Vedelle. Mikäli tarkkailussa havaitaan poikkeavaa, asiasta tulee ilmoittaa välittömästi Tampereen Vedelle ja kaupungin ympäristönsuojeluun.

Tiedoksi

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Tiiu Vuori, Riitta Kettunen, Marja Pitkänen, Taina Korpiharju, Antti Ivanoff / Tampereen Vesi

Allekirjoitus

Toimitusjohtaja Petri Jokela

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on nähtävillä Tampereen kaupungin internetsivuilla www.tampere.fi 4.10.2023

Päätös on lähetetty tiedoksi sähköpostitse 4.10.2023.

Muutoksenhakuviranomainen

Päätökseen ei voi hakea muutosta.

Tampere

04.10.2023

Kaisa Kovaniemi

Johdon assistentti

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§ 110

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)